

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Ndc/7/2016
Identifikačné číslo spisu: 6710216682
Dátum vydania rozhodnutia: 19.04.2016
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6710216682.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa H. Y. W., bývajúceho vo G., Ľ. B. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Radkom Petruňom, advokátom vo Zvolene, Tehelná 189, proti odporkyni H. V. W., bývajúcej v S. XXX, zastúpenej JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom v Humennom, Námestie slobody 25, o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom S. W. a W. W., obom bývajúcim u odporkyne a zastúpeným opatrovníkom v osobe Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 8C/169/2010, o návrhu odporkyne na prikázanie veci Okresnému súdu Humenné, takto

rozhodol:

Návrhu na prikázanie veci Okresnému súdu Humenné nevyhovuje.

Odôvodnenie

Okresný súd Zvolen listom zo 6. apríla 2016 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o návrhu odporkyne na prikázanie veci Okresnému súdu Humenné z dôvodu vhodnosti (§ 12 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“). Tá návrh odôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov na dochádzanie a pobyt (jej i detí) v obvode Okresného súdu Zvolen v prípade predvolania na súdne pojednávanie vo veci alebo v prípade nutnosti podrobenia sa znaleckému dokazovaniu, prebiehajúceho v obvode rovnakého súdu. Okresný súd Humenné považuje za vhodný pre toto konanie aj z dôvodu, že pred ním prebiehajú ďalšie konania týkajúce sa maloletých detí (veci sp. zn. 19P/130/2014 - o zmene predbežného opatrenia o úprave styku, sp. zn. 10P/93/2013 - o úprave styku, sp. zn. 19P/56/2014 - o zníženie výživného a sp. zn. 19P/384/2014 - o schválenie právneho úkonu za maloletú S.). V takýchto konaniach maloleté deti zastupuje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) Humenné, ktorý dôverne pozná situáciu v rodine - na rozdiel od opatrovníka maloletých detí v prejednávanej veci (ÚPSVaR Zvolen), ktorý situáciu nepozná a nemôže preto ani maloleté deti adekvátne zastupovať. Navrhovateľ pritom do Humenného pravidelne cestuje (v rámci realizácie jeho práva na styk s deťmi) a odporkyňa tak považuje aj za hospodárne, aby i tzv. rozvodové konanie prebiehalo na Okresnom súde Humenné.

Navrhovateľ navrhol konanie o návrhu odporkyne zastaviť z dôvodu, že Okresný súd Zvolen o

obdobnom návrhu odporkyne už rozhodol uznesením z 15. októbra 2012 č. k. 8C/169/2010-513 tak, že miestna príslušnosť Okresného súdu Zvolen v tejto veci je daná.

Opatrovník maloletých sa k návrhu nevyjadril.

Najvyšší súd ako najbližšie spoločne nadriadený súd príslušnému súdu a súdu, ktorému by sa vec mala prikázať (§ 12 ods. 3 O. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.

Podľa § 12 ods. 2 O. s. p. vec možno prikázať inému súdu toho istého stupňa aj (rozumej okrem nutného prikázania veci pre vylúčenie sudcov súdu majúceho inak vec prejednať a rozhodnúť) z dôvodu vhodnosti.

Predpokladom prikázania veci inému súdu podľa práve odcitovaného zákonného ustanovenia (z dôvodu vhodnosti) je existencia okolností, umožňujúcich hospodárnejšie a rýchlejšie prejednanie veci iným súdom než tým, ktorého príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie bola určená na základe zákonných kritérií príslušnosti, existujúcich tu v čase začatia konania a zakladajúcich príslušnosť až do skončenia konania (takže tu v skutočnosti ide aj o prielom zásady „perpetuatio fori“, čiže trvania príslušnosti, zakotvanej v ustanovení § 11 ods. 1 vety druhej O. s. p.). Prejednávanie a rozhodovanie vecí súdmi, ktoré sú na ich prejednanie vecne i miestne príslušnými, je teda zákonom výslovne ustanoveným pravidlom a prípadné prikázanie (delegácia) určitej veci inému súdu len výnimkou z takéhoto pravidla, ku ktorej uplatňovaniu treba pristupovať reštriktívne (aby bola zachovaná podstata, že tu ide o výnimku a aby sa teda sama výnimka nestala pravidlom). Ak by totiž na to povolaný súd prikázal vec inému súdu podľa § 12 ods. 2 O. s. p., hoci by tu pre takéto rozhodnutie neboli podmienky, porušil by tým aj ústavne zaručené zásady, podľa ktorých 1/ nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a 2/ príslušnosť súdu ustanoví zákon (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, teda ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Práve so zreteľom k charakteru delegácie (ako výnimky z pravidla, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií) musí mať potom aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

Dôvodmi vhodnosti pre prikázanie veci inému súdu môžu byť len také okolnosti, ktoré umožnia hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie (a logicky tiež rozhodnutie) veci iným ako príslušným súdom. Úvaha o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov všetkých jeho účastníkov, pričom na pomery účastníka, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatných účastníkov konania. Rozhodne nie zanedbateľný význam pri posudzovaní existencie dôvodov pre uplatnenie opisovanej výnimky z pravidla potom samozrejme má i stanovisko ostatných účastníkov konania.

Najvyšší súd po preskúmaní veci predloženej mu na rozhodnutie dospel k záveru, že v tejto veci nie je dôvod usudzovať na žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver, že Okresný súd Humenné vec prejedná hospodárnejšie než Okresný súd Zvolen. Takouto okolnosťou bez ďalšieho nie je (nemôže byť) skutočnosť, že odporkyňa má bydlisko v územnom obvode Okresného súdu Humenné, toto sa týka i maloletých detí a pre celý takto zafinovaný okruh účastníkov konania je nákladné cestovať, resp. zabezpečiť ubytovanie a starostlivosť o maloleté deti počas pojednávania súdu, resp. iných úkonov nevyhnutných pre riadne zistenie skutkového stavu a obstaranie podkladov pre rozhodnutie vo veci. Vo všeobecnosti sú totiž problémy tohto druhu (že účastník konania nemá bydlisko v obvode miestne príslušného súdu, alebo že musí, či už za účelom dostavenia sa na súd, alebo absolvovania úkonov súvisiacich s dokazovaním prekonať väčšie vzdialenosti, či vynaložiť zvýšené úsilie) skôr bežného charakteru a nemôžu (bez ďalšieho) predstavovať dôvod na prikázanie veci inému súdu. V prejednáwanej veci pritom rozhodne nemohlo ostať bez povšimnutia, že stav dnešnej vzdialenosti bydliska odporkyne a detí od súdu, prejednávajúceho vec, privodila až v priebehu konania práve odporkyňa (tým, že až v auguste 2012, čiže bezmála dva roky po začatí konania sa presťahovala aj s deťmi do miesta svojho súčasného bydliska, v ktorom všetky takéto osoby boli aj prihlásené k trvalému pobytu) a takéto počínanie bolo tiež logickou a zjavnou príčinou prejednávania iných vecí za účasti účastníkov konania z prejednáwanej veci na Okresnom súde Humenné (v tejto súv. porovnaj veci uvádzané v návrhu

odporkyne, ktorých spisové značky sú praktickým dôkazom začatia konaní pod nimi vedených až v rokoch 2013 a 2014).

Prisvedčiť bolo naopak treba nesúhlasnému vyjadreniu navrhovateľa, namietajúceho tým, že v prípade vyhovena návrhu na prikázanie veci Okresnému súdu Humenné by mohlo dôjsť k ťažkostiam (napr. k neúmernému nárastu trov konania) spojeným s účasťou na konaní pred takýmto súdom na jeho strane a takto by všetky nevýhody spojené s faktorom aktuálnej vzdialenosti bydlísk účastníkov a zapojenia nimi do viacerých súdnych konaní boli sústredené výlučne na strane navrhovateľa. Práve k tomu by došlo, ak rozhodnutím o prikázaní veci by navrhovateľ bol zbavený i tej obraznej satisfakcie za nutnosť cestovania ním do obvodu Okresného súdu Humenné (v záujme realizácie výkonu práva na styk s deťmi i zúčastňovania sa konaní vedených pred tamojším súdom), ktorou je trvanie na tom, aby aj odporkyňa merala aspoň v jednom prípade z času na čas cestu opačným smerom (za účelom dokončenia konania vo veci, na ktorej prejednanie a rozhodnutie okolnosti existujúce tu v čase začatia konania predurčili práve zvolenský okresný súd bez možnosti na tomto čokoľvek zmeniť neskorším odst'ahovaním sa časti účastníkov mimo jeho obvod).

V súvislosti s aktívnou účasťou odporkyne na konaní v prejednávanej veci (mieniac tu jednak pojednávania, ale aj prípadné výsluchy pre účely tzv. znaleckého dokazovania) treba poukázať na možnosť využitia inštitútu dožiadania (§ 39 O. s. p.). Napokon k námietke možným nenáležitým zastupovaním maloletých detí opatrovníkom, ktorým je ÚPSVáR Zvolen, je žiaduce uviesť, že ani tento dôvod nezakladá výnimočnosť situácie, spôsobujúcej vhodnosť delegácie veci inému súdu. Tzv. kolízny opatrovník (ustanovený podľa § 31 zákona č. 36/ 2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, príslušný podľa § 90 ods. 4 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí“) totiž pri zastupovaní dieťaťa má zákonnú povinnosť konať v jeho záujme (§ 3 ods. 3 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí), a preto i prípadné sťažnosti na výkon jeho funkcie vrátane plnenia práve spomenutej povinnosti je potrebné adresovať priamo jemu, prípadne jeho nadriadenému orgánu (§ 73 a nasl. zákona o sociálnoprávnej ochrane detí) a o týchto prípadne oboznámiť aj konajúci súd za účelom prípadnej zmeny v osobe opatrovníka (keďže podľa § 90 ods. 4 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí je miestne príslušným ÚPSVáR, v ktorého obvode má dieťa obvyklý pobyt).

Zo všetkých zhora uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade neboli zákonné podmienky prikázania veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 12 ods. 2 O. s. p. splnené. Preto návrhu nevyhovel. Akceptovať pritom nemohol návrh navrhovateľa na zastavenie konania o návrhu odporkyne, založený na námietke prekážky konania o takomto návrhu v podobe veci právoplatne rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O. s. p.), a to z dôvodu, že navrhovateľom tvrdenú prekážku rozhodovania (súdu vyššieho stupňa) o návrhu na prikázanie veci podľa § 12 ods. 2 O. s. p. nezakladá rozhodnutie, ktorým príslušný súd (tu Okresný súd Zvolen) nevyhovel návrhu na prenesenie príslušnosti vo veci postupom podľa § 177 ods. 2 O. s. p. Postup podľa § 177 ods. 2 O. s. p. totiž prichádza do úvahy len vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti, resp. v opatrovníckych konaniach (tu por. tiež § 193 O. s. p.), je doslova beznádejnou snaha docieľiť takýmto spôsobom aj zmenu súdu povolaného rozhodnúť o rozvode manželstva (v tomto prípade bez ohľadu na to, že s takýmto konaním je zo zákona - podľa § 113 ods. 1 O. s. p. - spojené aj konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom po rozvode) a práve preto jediným prostriedkom na dosiahnutie prejednanja veci nespádajúcej do rámca konaní vypočítaných v ustanoveniach § 176 ods. 1 a 2 a § 192 ods. 1 O. s. p. (hoc aj prostriedkom použitým v prejednávanej veci bez splnenia podmienok na jeho efektívne uplatnenie) je návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok